

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

OBRAĆANJE

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument.)

PRESEDNIK

Hag, 8. oktobar 2010.

Obraćanje sudije Patricka Robinsona, predsednika Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija

Ekselencije,

Gospodine predsedniče, prvo mi dozvolite da vam čestitam na preuzimanju funkcije predsedavajućeg Generalne skupštine i da vam izrazim svoju zahvalnost na istrajnoj podršci koju vaša zemlja pruža Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju.

Čast mi je da se pojavim danas pred vama u svojstvu predsednika Međunarodnog suda i da Generalnoj skupštini predstavim Sedamnaesti godišnji izveštaj Međunarodnog suda.

Tokom perioda na koji se izveštaj odnosi, Međunarodni sud se susreo s nezabeleženim izazovima, ali je takođe postigao nezabeležen napredak u sprovođenju strategije okončanja svog rada. U tri sudnice Međunarodnog suda paralelno je vođeno deset suđenja, a drugo od tri suđenja s više optuženih pred Međunarodnim sudom, u predmetu *Tužilac protiv Popovića i drugih*, privedeno je kraju. Međunarodni sud je uspeo da vodi postupke u deset suđenja istovremeno tako što je udvostručio rad sudija i osoblja tako da rade na više od jednog predmeta. Osim toga, Međunarodni sud je takođe vodio tri predmeta za nepoštovanje suda, od kojih su dva okončana.

Trenutno se vodi devet suđenja, uz deseto koje je vraćeno u prepretresnu fazu nakon odluke Žalbenog veća da odobri zahtev tužilaštva za ponovno suđenje u predmetu *Haradinaj i drugi*. Očekuje se da će ponovno suđenje Haradinaju početi sledeće godine.

Očekuje se izricanje presude u predmetu *Dorđević* u toku sledećeg meseca i u predmetu *Gotovina i drugi* tokom decembra. Dva dodatna suđenja – u predmetu *Perišić* i poslednjem predmetu s više optuženih, *Prlić i drugi* – biće okončana 2011. Za pet suđenja, uključujući ponovno suđenje u predmetu *Haradinaj* očekuje se da budu završena tokom 2012. godine, a poslednji predmet, u predmetu *Karadžić*, trebalo bi da bude okončano krajem 2013. godine.

Predviđeno je da se po svim žalbama reši do kraja 2014. godine, iako nedavna, neizbežna kašnjenja u predmetu *Karadžić* sugerišu da je ta procena postala izuzetno optimistična i sa će se morati ponovo razmotriti kada za to dođe vreme.

Ukupno, Međunarodni sud je okončao postupke protiv 126 lica, sa 13 predmeta koji su još u toku.

Međunarodni sud nastavlja da preduzima sve moguće mere kako bi ubrzao suđenja, bez žrtvovanja zakonitosti postupka. Međutim, kao što ovi predviđeni datumi pokazuju, procene okončanja suđenja iz prethodnog perioda o kojem je podnesen izveštaj morale su biti značajno izmenjene. To je posledica nepredviđenih faktora koji nisu pod neposrednom kontrolom Međunarodnog suda, uključujući zastrašivanje svedoka, nepojavljivanje svedoka, bolest optuženih, kompleksnost predmeta u kojima se optuženi sami zastupaju i gubitak osoblja. Ovi faktori su detaljno objašnjeni u mom izveštaju Savetu bezbednosti iz maja 2010. godine.

Mora se podvući da je raspored suđenja koji Međunarodni sud pravi samo prognoza. Ova prognoza se pravi u odnosu na faktore koji su pod kontrolom Međunarodnog suda.

Internet adresa: <http://www.icty.org>

Služba za medije/komunikacije

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague. P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague. Netherlands

Tel.: +31-70-512-8752; 512-5343; 512-5356 Fax: +31-70-512-5355

Međutim, postoje važni uticaji na raspored suđenja koji nisu pod kontrolom Međunarodnog suda. Daću vam jedan primer: ranije ove godine, državne vlasti Srbije su pronašle nove dokaze koji su relevantni u najmanje šest predmeta pred Međunarodnim sudom, naime 18 vojnih beležnica Ratka Mladića, navodno pisanih od 1991. do 1995. godine. Pronalazak ovih novih dokaza ima potencijal da uspori sva ova suđenja i nije mogao biti predviđen kada su pravljene procene trajanja suđenja. Većim delom nije moguće utvrditi tačan uticaj ovih novih dokaza, ali izgleda da bi najmanje kašnjenje bilo na period od tri meseca.

Uopšteno gledano, mora se razumeti da su procene date pre početka suđenja ništa više od okvirnih procena. Na primer, Pretresno veće u predmetu *Karadžić*, razmatrajući koliko vremena će biti potrebno da se suđenje završi, smatralo je da je pravična procena da se Karadžiću dodeli isto vreme za unakrsno ispitivanje svedoka tužilaštva kojiko je dodeljeno tužilaštvu da ispita svoje svedoke. Međutim, ogroman obim pisanog materijala koji se dostavlja putem ovih svedoka zahteva i značajno produženje vremena koje Karadžić ima za unakrsno ispitivanje svedoka, i ovo nije moglo biti predviđeno u ranoj fazi postupka. Takva je priroda suđenja, posebno suđenja kompleksnih kao što su suđenja pred Međunarodnim sudom. Često se dešava da se procene date s najboljim namerama pre početka suđenja pokažu isuviše optimističkim nakon što suđenje počne. U tome nema ničega neobičnog. Takva je priroda samog sudskog procesa, što čini procenu dužine suđenja izuzetno teškim poduhvatom. Kao što sam mnogo puta ranije rekao, procena dužine prvostepenih i drugostepenih procesa je više umeće nego nauka. Ovo je nešto što međunarodna zajednica treba da poštuje.

Nama na Međunarodnom sudu se čini da nerazumevanje koje države članice pokazuju u vezi s vremenom koje je potrebno da bi se ispunio mandat Međunarodnog suda delimično, ako ne i u potpunosti, potiče od toga što je položaj u kojem se Ujedinjene nacije nalaze u odnosu na Međunarodni sud nešto novo. U prošlosti, Ujedinjene nacije su bile u prilici da okončaju administrativna tela poput mirovnih misija. Ujedinjene nacije su stoga razvile praksu i kulturu u odnosu na izlazne strategije takvih tela, ali Međunarodni sud nije administrativno telo. On je sud, i kao takav je uvek izložen određenom stepenu nepredvidivosti, koja je prirodni element u skoro svim vrstama pravosudnog rada, a pogotovo u suđenjima koja su toliko komplikovana kao ona pred Međunarodnim sudom. Međunarodni sud se ne može zatvoriti kao pekara koja proizvodi hleb. Sud jedino može da svoj rad okonča na odgovarajući način uz dovoljnu osetljivost za pravosudni karakter njegovog rada. Primeniti na Međunarodni sud, u ovoj poslednjoj fazi njegovog rada, stav i kulturu koji su relevantni za zatvaranje administrativnih tela poput mirovnih operacija potpuno je pogrešno, i, štaviše, sigurno će imati posledica, kao što će postati evidentno u daljem toku mog izlaganja, po sposobnost i dužnost Međunarodnog suda da sprovede pravdu na pravičan i nepristrasan način.

Međutim, moram podvući da, kada se kašnjenja pokažu neizbežnim i u potpunosti opravdanim, sudije ih ne prihvataju samo kao sastavni deo postupka suđenja. Oni proaktivno smišljaju i sprovode mere da smanje takva kašnjenja, tako što, na primer, povećavaju broj i trajanje zasedanja i smanjuju broj svedoka koji svedoče u nekom predmetu. Na primer, u predmetu *Karadžić*, Pretresno veće je najavilo svoju nameru da usvoji mere da smanji kašnjenje koje je posledica nedavne odluke da se Radovanu Karadžiću dodeli više vremena u interesu pravičnosti. U ovom smislu, smatram da treba da istaknem da sudije i, zapravo sve osoblje Međunarodnog suda, osećaju pritisak strategije okončanja rada Suda i međunarodne zajednice da ubrzaju rad Međunarodnog suda. Govoreći kao sudija i kao predsednik Međunarodnog suda, moram reći da me to uznemirava. Sudije imaju pravo, koje mora biti ostvareno, na rad u atmosferi bez spoljnjih pritisaka, kako njihova pravosudna nezavisnost ne bi bila kompromitovana ili izgledala kompromitovano.

U tom smislu, podsećam na podneske strana u postupku u kojima se optužuju sudije da su donosili odluke isključivo iz razloga ubrzavanja postupka kao odgovor na strategiju okončanja rada Međunarodnog suda, a ne na osnovu merituma predmeta i bez obzira na pravičnost postupka.

Postoje i drugi očigledni uzroci kašnjenja koji se pojavljuju u svim suđenjima pred Međunarodnim sudom, a neki od njih su jednostavno neizbežni. Prvo je udvostručavanje rada sudija i osoblja. Raspored pretresa, većanja i konsultacija je usložen potrebom da se

u obzir uzmu paralelne obaveze sudija i osoblja u drugim predmetima. Iako je Međunarodni sud povećao svoju sposobnost da vodi suđenja sa šest istovremenih suđenja na deset suđenja, nije došlo do odgovarajućeg povećanja u njegovim resursima.

Još jedan faktor koji je uticao na naš rad jeste konstantan odlazak iskusnog osoblja Međunarodnog suda u potrazi za bezbednijim zaposlenjem negde drugde. Iskusno osoblje nastavlja da napušta Međunarodni sud alarmantnom dinamikom. Samo u sudskim većima, Međunarodni sud je bio svedok odlaska 21% osoblja. Uticaj ovih odlazaka na ekspeditivan završetak suđenja i žalbi pred Međunarodnim sudom je dubok, i ja sam konsistentno upozoravao Savet bezbednosti i ovu skupštinu da će se rad Međunarodnog suda produžiti ukoliko ne budemo u stanju da zadržimo osoblje i budemo stalno primoravani da zapošljavamo i obučavamo novo osoblje. Pozvao sam Ujedinjene nacije da pomognu Međunarodnom sudu da zadrži svoje visoko kvalifikovano osoblje. Takođe sam identifikovao mere koje mogu biti preduzete kako bi se smanjila dinamika odlaska osoblja. Međutim, do danas je veoma malo postignuto.

Generalna skupština nam je ponudila određenu nadu usvajanjem Rezolucije 63/256, u decembru 2008, kojom je Međunarodni sud ovlašćen da osoblju nudi ugovore u skladu s aktuelnim rasporedom suđenja. Međutim, uprkos jasnom jeziku i nameri rezolucije, ona nije sprovedena jer su budžetske vlasti u sedištu Ujedinjenih nacija smatrale da Međunarodni sud ne može da osoblju nudi ugovore koji nisu povezani s određenim budžetskim predlozima.

U očaju, ja sam se direktno obratio za pomoć Savetu bezbednosti u junu ove godine, i Savet bezbednosti je odgovorio na to donevši Rezoluciju 1931 u junu ove godine, koja ističe važnost toga da Međunarodni sud ima odgovarajuće osoblje da bi ekspeditivno završio svoj mandat i poziva Sekretarijat i druga relevantna tela Ujedinjenih nacija da nastave da sarađuju sa sekretarom Međunarodnog suda kako bi našli praktična rešenja za ove probleme dok se Međunarodni sud približava kraju svog rada.

U međuvremenu, Međunarodni sud i dalje traži da se nešto učini, jer mi nastavljamo da gubimo naše vrlo iskusno i preko potrebno osoblje, a ekspeditivnost vođenja naših postupaka nastavlja da trpi kašnjenja koja mogu biti izbegnuta ukoliko međunarodna zajednica preduzme hitne mere da iznađe poticaje koji bi ohrabрили osoblje da ostane na Međunarodnom sudu do momenta kada više neće biti potrebni.

Treba da dodam da je ažurirani raspored suđenja doveo do toga da vam je Međunarodni sud podneo dodatni budžetski predlog. Pri tome, Međunarodni sud je bio izuzetno osetljiv na ekonomsku klimu i zatražio je samo ono za šta smatra da je apsolutno neophodno kako bi se osiguralo da naše ekspeditivno vođenje suđenja ne bude dovedeno u opasnost. U tom smislu, napominjem da po eikasnosti i produktivnosti Međunarodni sud uveliko prevazilazi bilo koju drugu uporedivu ustanovu, i to uprkos brojnim izazovima s kojima se suočio u prethodnom periodu.

Poslednja stvar za koju osećam da imam dužnost da je pred vas ponovo iznesem jeste moja rešenost kao predsednika Međunarodnog suda da obezbedim uspostavljanje fonda za žrtve iz bivše Jugoslavije. Međunarodni krivični sud i 113 država koje su ratifikovale Rimski statut pokazuju da osnivanjem fonda za žrtve oni prihvataju da pravda mora biti ne samo retributivna, već mora pomoći obnavljanju ukoliko mir treba da bude dugoročan. Moja namera, kao predsednika Međunarodnog suda, jeste da preduzmem mere kako bi se ova travestija okončala i nadam se da ću dobiti vašu podršku po tom pitanju.

Na kraju, želim da dam ponovna uveravanja svim državama članicama da rešenost Međunarodnog suda da sprovede strategiju okončanja svog rada ostaje čvrsta i da sprovodimo sve mere u okviru naših mogućnosti da ubrzamo postupke uz puno poštovanje prava optuženih na zakonit postupak. Takođe, pozivam sve države članice da se na trenutak osvrnu na izuzetna dostignuća Međunarodnog suda. Ne tako davno, međunarodno krivično pravosuđe bilo je samo san u glavama onih koji su težili sigurnijem i pravičnijem svetu. Taj san je sada postao realnost. Međunarodni sud je pokazao međunarodnoj zajednici da je međunarodno humanitarno pravo korpus propisa koji se mogu sprovesti; da su njime u svom radu obavezani najviši zvaničnici država; i da je vladavina prava živa, vitalna realnost koja čini deo tkiva naše civilizacije. Međunarodni sud predstavlja aspiracije međunarodne zajednice da obezbedi da pravda nadvlada nekažnjivost, a to je od važnosti za sve nas.

Zbog ovih razloga, rad Međunarodnog suda, koji nam je poveren, nije samo naš rad, već zapravo rad svih nas koji smo danas ovde. Ja stoga pozivam sve države članice Generalne skupštine da nam pomognu u našoj rešenosti da rad Međunarodnog suda dovedemo do kraja ekspeditivno i pravično.

Zahvaljujem vam na ljubaznoj pažnji, s kojom ste me ovde danas saslušali.